ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)
της 15ης Φεβρουαρίου 2007 *

Στην υπόθεση C-239/05,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ, υποβληθείσα από το hof van beroep te Brussel (Βέλγιο) με απόφαση της 30ής Μαΐου 2005, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 3 Ιουνίου 2005, στο πλαίσιο της δίκης

BVBA Management, Training en Consultancy

κατά

Benelux-Merkenbureau,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους C. W. A. Timmermans, πρόεδρο τμήματος, R. Schintgen, P. Kūris (εισηγητή), Γ. Αρέστη και L. Bay Larsen, δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ολλανδική.

γενική εισαγγελέας: E. Sharpston
γραμματέας: R. Grass

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— το Benelux-Merkenbureau, εκπροσωπούμενο από τους L. de Gryse και B. Dauwe, advocaten,

— η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον M. Lumma,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τους N. Rasmussen και H. van Vliet,

αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις της κατά τη συνεδρίαση της 6ης Ιουλίου 2006,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία της πρώτης οδηγίας 89/104/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1988, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί σημάτων (ΕΕ 1989, L 40, σ. 1, στο εξής: οδηγία).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της BVBA Management, Training en Consultancy (στο εξής: MT & C) και του Benelux-Merkenbureau (Γραφείου σημάτων της Μπενελούξ, στο εξής: ΓΣΜ) λόγω της απορρίψεως από το τελευταίο της αιτήσεως της MT & C να καταχωριστεί ως σήμα για διάφορα προϊόντα και διάφορες υπηρεσίες το λεκτικό σημείο «The Kitchen Company».

Νομικό πλαίσιο

Η κοινοτική ρύθμιση

3 Σύμφωνα με την πρώτη αιτιολογική της σκέψη, η οδηγία έχει ως αντικείμενο να φέρει κοντά μεταξύ τους τις νομοθεσίες των κρατών μελών περί σημάτων, προκειμένου να εξαλειφθούν οι υπάρχουσες διαφορές που μπορούν να εμποδίσουν την ελεύθερη κυκλοφορία των προϊόντων καθώς και την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών και να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό εντός της κοινής αγοράς.

4 Ωστόσο, όπως προκύπτει από την τρίτη αιτιολογική της σκέψη, η οδηγία δεν επιδιώκει να φέρει κοντά μεταξύ τους ολόκληρες τις νομοθεσίες των κρατών μελών περί σημάτων και περιορίζεται να φέρει κοντά μεταξύ τους τις εθνικές διατάξεις που έχουν την πιο άμεση επίδραση στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

5 Η πέμπτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας υπογραμμίζει ότι τα κράτη μέλη παραμένουν ελεύθερα να θεσπίζουν τις διαδικαστικές διατάξεις σχετικά με την καταχώριση των σημάτων και ότι στα κράτη μέλη απόκειται, μεταξύ άλλων, ο καθορισμός της μορφής της διαδικασίας καταχωρίσεως.

6 Η έβδομη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας διευκρινίζει ότι η επίτευξη των σκοπών που επιδιώκονται με το να έλθουν κοντά μεταξύ τους οι νομοθεσίες των κρατών μελών περί σημάτων προϋποθέτει ότι η κτήση και η διατήρηση του δικαιώματος επί του καταχωρισμένου σήματος υπόκεινται κατ' αρχήν στους ίδιους όρους σε όλα τα κράτη μέλη και ότι οι λόγοι απαραδέκτου της καταχωρίσεως ή ακυρότητας αυτού τούτου του σήματος, παραδείγματος χάρη η έλλειψη διακριτικού χαρακτήρα, πρέπει να απαριθμούνται περιοριστικά.

7 Το άρθρο 3 της οδηγίας, το οποίο επιγράφεται «Λόγοι απαραδέκτου ή ακυρότητας», ορίζει:

«1. Δεν καταχωρούνται ή, εάν έχουν καταχωρισθεί, είναι δυνατόν να κηρυχθούν άκυρα:

[...]

β) τα σήματα που στερούνται διακριτικού χαρακτήρα,

γ) τα σήματα που συνίστανται αποκλειστικά από σημεία ή ενδείξεις που μπορούν να χρησιμεύσουν στο εμπόριο, προς δήλωση του είδους, της ποιότητας, της ποσότητας, του προορισμού, της αξίας, της γεωγραφικής προέλευσης ή του χρόνου παραγωγής του προϊόντος ή της παροχής της υπηρεσίας ή άλλων χαρακτηριστικών του προϊόντος ή της υπηρεσίας,

[...]

3. Ένα σήμα γίνεται δεκτό προς καταχώριση ή δεν κηρύσσεται άκυρο κατ' εφαρμογή της παραγράφου 1, στοιχεία β΄, γ΄ ή δ΄, εφόσον, πριν από την ημερομηνία της αίτησης καταχώρισης και μετά από τη χρήση που του έχει γίνει, απέκτησε διακριτικό χαρακτήρα. Τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να προβλέπουν ότι η παρούσα διάταξη εφαρμόζεται επίσης εφόσον ο διακριτικός χαρακτήρας αποκτήθηκε μετά την αίτηση καταχώρισης ή μετά την καταχώριση.

[...]»

8 Το άρθρο 13 της οδηγίας, το οποίο επιγράφεται «Λόγοι απαραδέκτου, έκπτωσης ή ακυρότητας που αφορούν μέρος μόνο των προϊόντων ή υπηρεσιών», ορίζει:

«Εάν οι λόγοι απαραδέκτου, έκπτωσης ή ακυρότητας ενός σήματος αφορούν μέρος μόνο των προϊόντων ή υπηρεσιών για τις οποίες το εν λόγω σήμα έχει κατατεθεί ή καταχωριστεί, το απαράδεκτο ή η έκπτωση ή η ακυρότητα καλύπτει μόνο τα συγκεκριμένα αυτά προϊόντα ή τις συγκεκριμένες αυτές υπηρεσίες.»

Η εθνική ρύθμιση

9 Ο ενιαίος νόμος Μπενελούξ περί σημάτων τροποποιήθηκε, με ισχύ της τροποποιήσεως από την 1η Ιανουαρίου 1996, από το πρωτόκολλο της 2ας Δεκεμβρίου 1992 για την τροποποίηση του πιο πάνω νόμου (*Moniteur belge* της 12ης Μαρτίου 1996, σ. 5317, στο εξής: ΝΜΣ), με σκοπό τη μεταφορά της οδηγίας στην έννομη τάξη των τριών κρατών μελών της Μπενελούξ.

10 Το άρθρο 1 του ΝΜΣ ορίζει:

«Θεωρούνται ως ατομικά σήματα οι ονομασίες, τα σχέδια, τα αποτυπώματα, οι σφραγίδες, τα γράμματα, οι αριθμοί, οι διασχηματισμοί προϊόντων ή συσκευασιών και κάθε άλλο σημείο το οποίο χρησιμεύει για τη διάκριση των προϊόντων μιας επιχειρήσεως.

[...]»

11 Το άρθρο 6 bis του ΝΜΣ ορίζει:

«1. Το Γραφείο Σημάτων της Μπενελούξ αρνείται την καταχώριση όταν θεωρεί ότι:

a) το σημείο που κατατέθηκε δεν αποτελεί σήμα υπό την έννοια του άρθρου 1, ιδίως λόγω παντελούς ελλείψεως διακριτικού χαρακτήρα όπως προβλέπεται από το άρθρο 6 πεντάκις, Β, σημείο 2, της Συμβάσεως των Παρισίων·

[...]

2. Η άρνηση καταχωρίσεως πρέπει να αφορά ολόκληρο το σημείο από το οποίο συνίσταται το σήμα. Δύναται να περιοριστεί σε ένα ή περισσότερα από τα προϊόντα για τα οποία προορίζεται το σήμα.

3. Το Γραφείο Σημάτων της Μπενελούξ πληροφορεί αμελλητί και εγγράφως τον αιτούντα για την πρόθεση του Γραφείου να αρνηθεί εν όλω ή εν μέρει την καταχώριση, του εκθέτει τους σχετικούς λόγους και του παρέχει τη δυνατότητα να απαντήσει εντός προθεσμίας που θα καθοριστεί με εκτελεστικό διάταγμα.

4. Αν οι αντιρρήσεις του Γραφείου Σημάτων της Μπενελούξ κατά της καταχωρίσεως δεν αρθούν εντός της ταχθείσας προθεσμίας, το σήμα δεν καταχωρίζεται εν όλω ή εν μέρει. Το Γραφείο Σημάτων της Μπενελούξ ενημερώνει αμελλητί και εγγράφως τον αιτούντα, εκθέτοντας τους λόγους της αρνήσεως και υπενθυμίζοντας το κατά το άρθρο 6 ter μέσο δικαστικής προστασίας κατά της αποφάσεως αυτής.»

[...]»

12 Κατά το άρθρο 6 ter του ΝΜΣ:

«Ο αιτών δύναται, εντός δύο μηνών από την κατά το άρθρο 6 bis, [παράγραφος 4,] ανακοίνωση, να ασκήσει ενώπιον του Cour d'appel/Hof van beroep των Βρυξελλών, του Gerechtshof της Χάγης ή του Cour d'appel του Λουξεμβούργου προσφυγή με αντικείμενο να διαταχθεί η καταχώριση. [...]»

13 Τέλος, κατά τη διαδικασία καταχωρίσεως σημάτων για προϊόντα ή υπηρεσίες, το ΓΣΜ ακολουθεί την ταξινόμηση των προϊόντων και υπηρεσιών την οποία έχει εισαγάγει ο Διακανονισμός της Νίκαιας της 15ης Ιουνίου 1957 για τη διεθνή ταξινόμηση των προϊόντων και υπηρεσιών προς τον σκοπό της καταχωρίσεως των σημάτων, όπως αναθεωρήθηκε και τροποποιήθηκε (στο εξής: Διακανονισμός της Νίκαιας), μέρη του οποίου είναι τα τρία κράτη της Μπενελούξ.

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

14 Στις 7 Απριλίου 2000, η MT & C, προσφεύγουσα της κύριας δίκης, κατέθεσε στο ΓΣΜ αίτηση καταχωρίσεως του λεκτικού σημείου «The Kitchen Company» ως σήματος για ορισμένα προϊόντα των κλάσεων 11, 20 και 21 καθώς και για υπηρεσίες των κλάσεων 37 και 42 υπό την έννοια του Διακανονισμού της Νίκαιας.

15 Τα προϊόντα και οι υπηρεσίες για τα οποία ζητήθηκε προστασία σήματος αναφέρθηκαν για κάθε μία από τις σχετικές κλάσεις. Όσον αφορά την κλάση 21, η αίτηση αφορούσε μαγειρικά σκεύη καθώς και πιατικά τραπεζαρίας και κουζίνας από γυαλί, πορσελάνη, μη πολύτιμα μέταλλα, συνθετικά υλικά και φαγιάντσα.

16 Στις 24 Απριλίου 2001, προσωρινά, και στις 25 Φεβρουαρίου 2002, οριστικά, το ΓΣΜ ανακοίνωσε την άρνησή του να καταχωρίσει το λεκτικό σήμα «The Kitchen Company» λόγω ελλείψεως διακριτικού χαρακτήρα κατά το άρθρο 6 bis, παράγραφος 1, στοιχείο a, του ΝΜΣ.

17 Από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι το ΓΣΜ δεν διατύπωσε χωριστό συμπέρασμα για κάθε ένα από τα προϊόντα και κάθε μία από τις υπηρεσίες για τα οποία και τις οποίες ζητήθηκε προστασία, αλλά αποφάσισε ότι το σημείο που κατατέθηκε στερείται παντελώς διακριτικού χαρακτήρα για το σύνολο της προστασίας η οποία ζητήθηκε.

18 Η MT & C άσκησε προσφυγή ενώπιον του hof van beroep te Brussel (Εφετείου Βρυξελλών), ζητώντας του να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση και να διατάξει το ΓΣΜ να καταχωρίσει το σήμα, κυρίως, για όλες τις ζητηθείσες κλάσεις και, επικουρικώς, για τις κλάσεις για τις οποίες το αιτούν δικαστήριο θα κρίνει ότι το σήμα που κατατέθηκε έχει διακριτικό χαρακτήρα.

19 Το hof van beroep te Brussel επικύρωσε την απόφαση του ΓΣΜ ότι το λεκτικό σημείο «The Kitchen Company» στερείται παντελώς διακριτικού χαρακτήρα για το σύνολο των προϊόντων και υπηρεσιών που αφορά η αίτηση καταχωρίσεως, εξαιρουμένων ορισμένων προϊόντων της κλάσεως 21.

20 Εν προκειμένω, το hof van beroep te Brussel εκθέτει ότι, στα προϊόντα που ανήκουν στην κλάση αυτή, περιγραφικός χαρακτήρας του σήματος υπάρχει μόνο για τα μαγειρικά σκεύη λόγω του είδους τους και του προορισμού τους. Για τα λοιπά προϊόντα, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι ο συνδυασμός των λέξεων «The Kitchen Company» δεν παραπέμπει, με αυτόματο γλωσσικό συνειρμό, στον προορισμό των προϊόντων, όπως τον αντιλαμβάνεται ο μέσος καταναλωτής. Κατά συνέπεια, και αντιθέτως προς το ΓΣΜ, το πιο πάνω δικαστήριο εκτιμά ότι, ελλείψει περιγραφικού χαρακτήρα του σήματος και εφόσον ουδείς άλλος λόγος απαραδέκτου της καταχωρίσεως διατυπώθηκε από το ΓΣΜ ή συζητήθηκε ενώπιόν του, το σήμα όντως έχει διακριτικό χαρακτήρα για τα προϊόντα αυτά.

21 Ωστόσο, επικαλούμενο την απόφαση του Δικαστηρίου Μπενελούξ της 15ης Δεκεμβρίου 2003, ΓΣΜ κατά Vlaamse Toeristenbond (υπόθεση A 2002/2), το ΓΣΜ υποστηρίζει ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου ότι το δικαστήριο αυτό δεν δύναται να εξετάσει το επικουρικό αίτημα της MT & C, καθόσον η τελευταία ούτε με την αρχική της αίτηση ούτε με την ένστασή της ενώπιον του ΓΣΜ ζήτησε να περιοριστεί η καταχώριση σε ορισμένα προϊόντα και καθόσον το εν λόγω δικαστήριο δεν δύναται να αποφανθεί επί αιτημάτων που εξέρχονται του πλαισίου της αποφάσεως του ΓΣΜ ή που δεν υποβλήθηκαν ενώπιον του Γραφείου αυτού.

22 Το hof van beroep te Brussel εκτιμά μεταξύ άλλων ότι από την απόφαση του Δικαστηρίου της 12ης Φεβρουαρίου 2004, C-363/99, Koninklijke KPN Nederland (Συλλογή 2004, σ. I-1619), προκύπτει ότι η αρμόδια αρχή οφείλει να εξετάσει την αίτηση καταχωρίσεως για κάθε ένα από τα προϊόντα και κάθε μία από τις υπηρεσίες για τα οποία και τις οποίες ζητείται προστασία και ότι η αρχή αυτή δύναται να καταλήξει σε διαφορετικά συμπεράσματα αναλόγως των σχετικών προϊόντων ή υπηρεσιών. Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι η λογική συνέπεια είναι ότι, σε μια τέτοια περίπτωση, η αρμόδια αρχή οφείλει να διατυπώσει τα συμπεράσματά της στην προσωρινή απόφαση αρνήσεως της καταχωρίσεως και, εν ανάγκη, στην οριστική απόφαση.

23 Το αιτούν δικαστήριο εκθέτει και ότι δεν αποκλείεται τα κρίσιμα πραγματικά περιστατικά και οι κρίσιμες περιστάσεις να μεταβληθούν μεταξύ του χρονικού σημείου στο οποίο η αρμόδια αρχή εκδίδει την απόφασή της και του χρονικού σημείου στο οποίο το δικαστήριο αποφαίνεται επί της προσφυγής που ασκήθηκε κατά της αποφάσεως αυτής.

24 Πάντως, το hof van beroep te Brussel εκτιμά ότι, σε ένα νομοθετικό πλαίσιο όπως αυτό των άρθρων 6 bis και 6 ter του ΝΜΣ, η πρακτική της αρμόδιας αρχής η οποία συνίσταται στο να αποφασίσει, όπως στην υπόθεση της κύριας δίκης, ότι το σημείο που κατατέθηκε στερείται παντελώς διακριτικού χαρακτήρα για το σύνολο της ζητηθείσας προστασίας, χωρίς να διατυπώσει χωριστό συμπέρασμα για κάθε ένα από τα προϊόντα και κάθε μία από τις υπηρεσίες, δύναται να εμποδίσει το δικαστήριο που εκδικάζει προσφυγή κατά της αποφάσεως αυτής να λάβει υπόψη όλα τα κρίσιμα πραγματικά περιστατικά και όλες τις κρίσιμες περιστάσεις. Συγκεκριμένα, η έλλειψη λόγου απαραδέκτου της καταχωρίσεως για ένα από τα προϊόντα που αφορά η αίτηση καταχωρίσεως, αλλά όχι για τα λοιπά, δύναται να αποτελέσει κρίσιμο πραγματικό περιστατικό για την αξιολόγηση της αιτήσεως αυτής. Ωστόσο, εφόσον οριστικό συμπέρασμα δεν διατυπώθηκε χωριστά για κάθε προϊόν ή υπηρεσία, το πιο πάνω δικαστήριο δεν δύναται να ασκήσει πλήρως τον έλεγχό του όταν η εθνική ρύθμιση του επιβάλλει να αποφανθεί μόνον εντός των ορίων της υποθέσεως που έφθασε στην αρμόδια αρχή και της αποφάσεως της αρχής αυτής.

25 Υπό τις συνθήκες αυτές το hof van beroep te Brussel αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να θέσει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Πρέπει η αρμόδια για τα σήματα αρχή, αφού εξετάσει το σύνολο των κρίσιμων πραγματικών περιστατικών και περιστάσεων ως προς την ύπαρξη απολύτου λόγου απαραδέκτου, να παραθέσει στην προσωρινή ή στην οριστική της απόφαση επί της [αιτήσεως καταχωρίσεως σήματος] το συμπέρασμά της χωριστά για κάθε ένα από τα προϊόντα και κάθε μία από τις υπηρεσίες για τα οποία και τις οποίες ζητήθηκε προστασία σήματος;

2) Μπορούν τα κρίσιμα πραγματικά περιστατικά και οι κρίσιμες περιστάσεις, που πρέπει να ληφθούν υπόψη από το δικαστήριο σε περίπτωση ασκήσεως ενδίκου βοηθήματος κατά της αποφάσεως της αρμόδιας για τα σήματα αρχής, να διαφέρουν λόγω του χρόνου που παρήλθε μεταξύ των δύο [αποφάσεων] ή πρέπει το δικαστήριο αυτό να λάβει υπόψη μόνον τα πραγματικά περιστατικά και τις περιστάσεις που υπήρχαν στο χρονικό σημείο στο οποίο εξέδωσε την απόφασή της η αρμόδια για τα σήματα αρχή;

3) Εμποδίζει η ερμηνεία, την οποία το Δικαστήριο έδωσε με την [προαναφερθείσα] απόφαση [Koninklijke KPN Nederland], να ερμηνευθούν εθνικοί κανόνες για την αρμοδιότητα του [εν λόγω] δικαστηρίου υπό την έννοια ότι το δικαστήριο αυτό κωλύεται να λάβει υπόψη κρίσιμα πραγματικά περιστατικά και κρίσιμες περιστάσεις που έχουν μεταβληθεί ή να αποφανθεί επί του διακριτικού χαρακτήρα του σήματος [ειδικά] για κάθε ένα από τα προϊόντα και για κάθε μία από τις υπηρεσίες;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου ερωτήματος

26 Με το πρώτο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ερωτά στην ουσία αν η οδηγία πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η αρμόδια αρχή, όταν αρνείται την καταχώριση ενός σήματος, οφείλει να παραθέσει στην απόφασή της το συμπέρασμά της χωριστά για κάθε ένα από τα προϊόντα και κάθε μία από τις υπηρεσίες που αφορά η αίτηση καταχωρίσεως, ανεξάρτητα από τον τρόπο που διατυπώθηκε η αίτηση αυτή.

Παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου

27 Κατά το ΓΣΜ, το γεγονός ότι η ύπαρξη ενός λόγου απαραδέκτου της καταχωρίσεως πρέπει να αξιολογηθεί σε σχέση με τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες για τα οποία ή τις οποίες ζητήθηκε η καταχώριση του σήματος δεν επιβάλλει πάντοτε να παρατίθεται χωριστά για κάθε προϊόν ή υπηρεσία που αφορά η αίτηση καταχωρίσεως ο λόγος για τον οποίο πρέπει ή δεν πρέπει να γίνει καταχώριση.

28 Η Γερμανική Κυβέρνηση υποστηρίζει αντιθέτως ότι η αρμόδια αρχή οφείλει κατ' αρχήν να διατυπώσει στην απόφασή της το συμπέρασμά της χωριστά για κάθε ένα από τα προϊόντα και κάθε μία από τις υπηρεσίες για τα οποία και τις οποίες ζητήθηκε προστασία σήματος. Ωστόσο, η εν λόγω αρχή δύναται να απαλλαγεί από την υποχρέωση διατυπώσεως του συμπεράσματος αυτού ειδικά για κάθε ένα από τα προϊόντα και κάθε μία από τις υπηρεσίες, αρκεί να είναι δυνατόν να ομαδοποιήσει ορισμένα από τα προϊόντα ή ορισμένες από τις υπηρεσίες σχετικά με τα οποία ή τις οποίες πρέπει να αξιολογηθεί με πανομοιότυπο τρόπο η δυνατότητα του σημείου να τύχει προστασίας.

29 Κατά την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, η αρμόδια αρχή οφείλει να αιτιολογήσει την απόφασή της μη καταχωρίσεως ενός σήματος για όλα τα προϊόντα και όλες τις υπηρεσίες για τα οποία και τις οποίες ζητήθηκε η καταχώριση αυτή. Ωστόσο, δύναται να περιοριστεί σε γενική αιτιολογία αν εκτιμά ότι η αιτιολογία αυτή ισχύει για όλα τα σχετικά προϊόντα και όλες τις σχετικές υπηρεσίες.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

30 Πρέπει να υπομνησθεί ευθύς εξ αρχής ότι η εξέταση των λόγων απαραδέκτου της καταχωρίσεως, που παρατίθενται μεταξύ άλλων στο άρθρο 3 της οδηγίας, η οποία εξέταση διενεργείται όταν έχει υποβληθεί αίτηση καταχωρίσεως, πρέπει να γίνεται σε βάθος και να είναι πλήρης ώστε να αποφεύγεται η αδικαιολόγητη καταχώριση σημάτων (βλ., την προαναφερθείσα απόφαση Koninklijke KPN Nederland, σκέψη 123 και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

31 Επί πλέον, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι, εφόσον η καταχώριση ενός σήματος ζητείται πάντοτε σε σχέση με προϊόντα ή υπηρεσίες που αναφέρει η αίτηση καταχωρίσεως, το ζήτημα αν το σήμα εμπίπτει σε έναν από τους λόγους απαραδέκτου της καταχωρίσεως που παραθέτει το άρθρο 3 της οδηγίας πρέπει να αξιολογείται in concreto σε σχέση με τα προϊόντα αυτά ή τις υπηρεσίες αυτές (προαναφερθείσα απόφαση Koninklijke KPN Nederland, σκέψη 33).

32 Το Δικαστήριο έχει κρίνει και ότι, όταν η καταχώριση ενός σήματος ζητείται για διάφορα προϊόντα ή διάφορες υπηρεσίες, η αρμόδια αρχή οφείλει να εξακριβώσει ότι το σήμα δεν εμπίπτει σε κανέναν από τους λόγους απαραδέκτου της καταχωρίσεως, που παρατίθενται στο άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας, για κάθε ένα από τα προϊόντα αυτά ή κάθε μία από τις υπηρεσίες αυτές και δύναται να καταλήξει σε διαφορετικά συμπεράσματα αναλόγως των σχετικών προϊόντων ή υπηρεσιών (προαναφερθείσα απόφαση Koninklijke KPN Nederland, σκέψη 73).

33 Εξάλλου, το άρθρο 13 της οδηγίας ορίζει ότι, αν ένας λόγος απαραδέκτου της καταχωρίσεως ενός σήματος αφορά μέρος μόνο των προϊόντων ή των υπηρεσιών για τα οποία ή τις οποίες κατατέθηκε το σήμα αυτό, το απαράδεκτο της καταχωρίσεως καταλαμβάνει μόνο τα σχετικά προϊόντα ή τις σχετικές υπηρεσίες.

34 Επομένως, αφενός, η εξέταση των λόγων απαραδέκτου της καταχωρίσεως που παρατίθενται στο άρθρο 3 της οδηγίας πρέπει να αφορά κάθε ένα από τα προϊόντα ή κάθε μία από τις υπηρεσίες για τα οποία ή τις οποίες ζητείται η καταχώριση του σήματος και, αφετέρου, η απόφαση με την οποία η αρμόδια αρχή αρνείται την καταχώριση ενός σήματος πρέπει κατ' αρχήν να αιτιολογείται για κάθε ένα από τα πιο πάνω προϊόντα ή κάθε μία από τις πιο πάνω υπηρεσίες.

35 Το συμπέρασμα αυτό δεν μπορεί να τεθεί υπό αμφισβήτηση όταν με την αίτηση που υποβλήθηκε στην αρμόδια αρχή για ένα σύνολο προϊόντων ή υπηρεσιών δεν ζητήθηκε επικουρικά η καταχώριση του σχετικού σήματος για συγκεκριμένες κλάσεις προϊόντων ή υπηρεσιών ή για χωριστά προϊόντα ή χωριστές υπηρεσίες.

36 Η υποχρέωση της αρμόδιας αρχής να αιτιολογήσει την άρνηση καταχωρίσεως ενός σήματος για κάθε ένα από τα προϊόντα ή κάθε μία από τις υπηρεσίες για τα οποία ή τις οποίες ζητήθηκε η καταχώριση αυτή απορρέει και από την ουσιώδη απαίτηση κάθε απόφαση μιας εθνικής αρχής, η οποία αρνείται το ευεργέτημα ενός δικαιώματος που αναγνωρίζεται από το κοινοτικό δίκαιο, να μπορεί να υποβληθεί σε δικαστικό έλεγχο που προορίζεται να εξασφαλίσει την αποτελεσματική προστασία του δικαιώματος αυτού και που ως εκ τούτου πρέπει να αφορά τη νομιμότητα της αιτιολογίας (βλ., στο ίδιο πνεύμα, την απόφαση της 15ης Οκτωβρίου 1987, 222/86, Heylens κ.λπ., Συλλογή 1987, σ. 4097, σκέψεις 14 και 15).

37 Ωστόσο, όταν ο ίδιος λόγος απαραδέκτου της καταχωρίσεως αντιτάσσεται για μια κατηγορία ή ομάδα προϊόντων ή υπηρεσιών, η αρμόδια αρχή δύναται να περιοριστεί σε συνολική αιτιολογία για όλα τα σχετικά προϊόντα ή τις σχετικές υπηρεσίες.

38 Κατόπιν των ανωτέρω, στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η οδηγία πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η αρμόδια αρχή, όταν αρνείται την καταχώριση ενός σήματος, οφείλει να παραθέσει στην απόφασή της το συμπέρασμά της για κάθε ένα από τα προϊόντα και κάθε μία από τις υπηρεσίες που αφορά η αίτηση καταχωρίσεως, ανεξάρτητα από τον τρόπο που διατυπώθηκε η αίτηση αυτή. Ωστόσο, όταν ο ίδιος λόγος απαραδέκτου της καταχωρίσεως αντιτάσσεται για μια κατηγορία ή ομάδα προϊόντων ή υπηρεσιών, η αρμόδια αρχή δύναται να περιοριστεί σε συνολική αιτιολογία για όλα τα σχετικά προϊόντα ή όλες τις σχετικές υπηρεσίες.

Επί του δευτέρου σκέλους του τρίτου ερωτήματος

39 Με το δεύτερο σκέλος του τρίτου ερωτήματος, το οποίο πρέπει να εξεταστεί στη συνέχεια, το αιτούν δικαστήριο ερωτά στην ουσία αν η οδηγία πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση η οποία εμποδίζει το δικαστήριο,

που εκδικάζει προσφυγή κατά αποφάσεως της αρμόδιας αρχής, να αποφανθεί επί του διακριτικού χαρακτήρα του σήματος μεμονωμένα για κάθε ένα από τα προϊόντα και κάθε μία από τις υπηρεσίες.

Παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου

40 Το ΓΣΜ ισχυρίζεται ότι το ερώτημα αυτό, εφόσον αφορά την αρμοδιότητα του δικαστηρίου να αποφανθεί επί του οριστικού χαρακτήρα του σήματος «[ειδικά] για κάθε ένα από τα προϊόντα και για κάθε μία από τις υπηρεσίες», συγχέεται με το πρώτο ερώτημα και πρέπει να λάβει την ίδια απάντηση. Επί πλέον, το δεύτερο σκέλος του τρίτου ερωτήματος, στο μέτρο που αναφέρεται στο ενδεχόμενο να υπάρχει αντίφαση μεταξύ της προαναφερθείσας αποφάσεως Koninklijke KPN Nederland και της ερμηνείας των «εθνικών κανόνων για την αρμοδιότητα του δικαστηρίου [σε περίπτωση προσφυγής κατά της αποφάσεως της εθνικής αρχής]», στερείται πραγματικής βάσεως. Συγκεκριμένα, από την απόφαση εκείνη προκύπτει ότι τα όρια της αρμοδιότητας των εθνικών δικαστηρίων καθορίζονται από κανόνες του εσωτερικού δικαίου.

41 Η Γερμανική Κυβέρνηση υποστηρίζει αντιθέτως ότι ο περιορισμός του δικαστικού ελέγχου από εθνικούς κανόνες αποκλείεται όσον αφορά την εκτίμηση του διακριτικού χαρακτήρα του σήματος χωριστά ανά προϊόν ή υπηρεσία. Όπως ερμηνεύθηκε με την προαναφερθείσα απόφαση Koninklijke KPN Nederland, η οδηγία δίνει, στο σημείο αυτό, στις αρμόδιες αρχές υποχρεωτικές ενδείξεις για τις αποφάσεις τους. Κατά την κυβέρνηση αυτή, τα δικαστήρια, τα οποία, στο πλαίσιο της εσωτερικής έννομης τάξεως, δεν έχουν άλλο έργο από το να εξακριβώνουν τη νομιμότητα των αποφάσεων αυτών, δύνανται και οφείλουν να αποφαίνονται και σε σχέση με τα προϊόντα και τις υπηρεσίες, δηλαδή χωριστά για κάθε μία κλάση. Ωστόσο, η εν λόγω κυβέρνηση προσθέτει ότι η αρμόδια αρχή δύναται να απαλλαγεί από την υποχρέωση χωριστής αναφοράς για κάθε προϊόν ή υπηρεσία όταν είναι δυνατόν να παραθέσει συνολικό συμπέρασμα για προϊόντα και υπηρεσίες σχετικά με τα οποία και τις οποίες πρέπει να αξιολογηθεί με πανομοιότυπο τρόπο η ικανότητα του σημείου να τύχει προστασίας.

42 Για την Επιτροπή, η οδηγία δεν αποκλείει το ενδεχόμενο οι εθνικοί κανόνες που διέπουν την αρμοδιότητα του δικαστηρίου το οποίο εκδικάζει προσφυγή κατά της αποφάσεως της αρμόδιας αρχής να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι, αν εκείνος που ζήτησε την καταχώριση του σήματος δεν υπέβαλε επικουρικό αίτημα καταχωρίσεως για τα προϊόντα και τις υπηρεσίες για τα οποία και τις οποίες η αρμόδια αρχή δεν αντέταξε κανέναν λόγο απαραδέκτου της καταχωρίσεως, οι κανόνες αυτοί εμποδίζουν το δικαστήριο αυτό να διατάξει την εν λόγω αρχή να καταχωρίσει το σήμα για μέρος των προϊόντων ή υπηρεσιών. Κατά την Επιτροπή, ο ΝΜΣ συνάδει με την οδηγία, και ειδικότερα με τα άρθρα της 3 και 13, η οποία αφήνει στα κράτη μέλη μεγάλη ελευθερία για τη διαμόρφωση των εσωτερικών διαδικασιών στον τομέα των σημάτων.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

43 Κατ' αρχάς, πρέπει να υπομνησθεί ότι η οδηγία, όπως προκύπτει από την τρίτη αιτιολογική της σκέψη, δεν φέρνει κοντά μεταξύ τους ολόκληρες τις νομοθεσίες των κρατών μελών περί σημάτων, αλλά περιορίζεται να φέρει κοντά μεταξύ τους τις εθνικές διατάξεις που έχουν την πιο άμεση επίδραση στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

44 Επί πλέον, κατά την πέμπτη αιτιολογική της σκέψη, η οδηγία αυτή αφήνει τα κράτη μέλη ελεύθερα να θεσπίζουν τις διαδικαστικές διατάξεις που αφορούν, μεταξύ άλλων, την καταχώριση των σημάτων, ιδίως δε όσον αφορά τη μορφή της διαδικασίας καταχωρίσεως.

45 Κατά πάγια νομολογία, ελλείψει κοινοτικής ρυθμίσεως σε μια ιδιαίτερη πτυχή ενός ζητήματος το οποίο εμπίπτει στο κοινοτικό δίκαιο, στην εσωτερική έννομη τάξη κάθε κράτους μέλους απόκειται να θεσπίσει τους δικονομικούς κανόνες για την άσκηση των ενδίκων βοηθημάτων που προορίζονται για τη διασφάλιση των

δικαιωμάτων που οι ιδιώτες αντλούν από το κοινοτικό δίκαιο και οι κανόνες αυτοί δεν πρέπει να είναι λιγότερο ευνοϊκοί από εκείνους που αφορούν όμοια ένδικα βοηθήματα του εσωτερικού δικαίου (αρχή της ισοδυναμίας) ούτε να καθιστούν πρακτικά αδύνατη ή υπερβολικά δυσχερή την άσκηση των δικαιωμάτων που απονέμει η κοινοτική έννομη τάξη (αρχή της αποτελεσματικότητας) (βλ., στο ίδιο πνεύμα, την απόφαση της 6ης Δεκεμβρίου 2001, C-472/99, Clean Car Autoservice, Συλλογή 2001, σ. I-9687, σκέψη 28 και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

46 Πάντως, όταν πρόκειται για εθνική ρύθμιση, όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, η οποία εμποδίζει το δικαστήριο που εκδικάζει προσφυγή κατά αποφάσεως της αρμόδιας αρχής να αποφανθεί επί του διακριτικού χαρακτήρα του σήματος χωριστά για κάθε ένα από τα προϊόντα και κάθε μία από τις υπηρεσίες που αφορά η αίτηση καταχωρίσεως του σήματος αυτού στην περίπτωση που ούτε η αίτηση αυτή ούτε η απόφαση της εν λόγω αρχής αναφέρεται σε κατηγορίες προϊόντων ή υπηρεσιών ή χωριστά σε προϊόντα ή υπηρεσίες, ο πιο πάνω περιορισμός των δικαστικών αρμοδιοτήτων δεν δύναται να θεωρηθεί αντίθετος προς την αρχή της αποτελεσματικότητας ιδίως όταν ο ενδιαφερόμενος, μετά από μια εν όλω ή εν μέρει δυσμενή γι' αυτόν δικαστική απόφαση, δύναται να υποβάλει νέα αίτηση καταχωρίσεως του σήματος. Ωστόσο, είναι έργο του αιτούντος δικαστηρίου να εξακριβώσει αν τηρούνται οι πιο πάνω αρχές της ισοδυναμίας και της αποτελεσματικότητας.

47 Πάλι από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι και το δικαστήριο που εκδικάζει προσφυγή κατά αποφάσεως επί αιτήσεως καταχωρίσεως ενός σήματος πρέπει να λάβει υπόψη όλα τα κρίσιμα πραγματικά περιστατικά και όλες τις κρίσιμες περιστάσεις εντός των ορίων της ασκήσεως των αρμοδιοτήτων του όπως αυτά ορίζονται από την εφαρμοστέα εθνική ρύθμιση (βλ., στο ίδιο πνεύμα, την προαναφερθείσα απόφαση Koninklijke KPN Nederland, σκέψη 36).

48 Κατόπιν των ανωτέρω, στο δεύτερο σκέλος του τρίτου ερωτήματος πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η οδηγία πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι δεν αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση η οποία εμποδίζει το δικαστήριο, που εκδικάζει προσφυγή κατά αποφάσεως της αρμόδιας αρχής, να αποφανθεί επί του διακριτικού χαρακτήρα του

σήματος χωριστά για κάθε ένα από τα προϊόντα και κάθε μία από τις υπηρεσίες που αφορά η αίτηση καταχωρίσεως, όταν ούτε η απόφαση ούτε η αίτηση αυτή αναφέρονται σε κατηγορίες προϊόντων ή υπηρεσιών ή χωριστά σε προϊόντα ή υπηρεσίες.

Επί του δευτέρου ερωτήματος και του πρώτου σκέλους του τρίτου ερωτήματος

49 Με το δεύτερο ερώτημά του και το πρώτο σκέλος του τρίτου ερωτήματός του, τα οποία πρέπει να εξεταστούν μαζί, το αιτούν δικαστήριο ερωτά στην ουσία αν η οδηγία πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση η οποία εμποδίζει το δικαστήριο, που εκδικάζει προσφυγή κατά αποφάσεως της αρμόδιας αρχής, να λάβει υπόψη πραγματικά περιστατικά και περιστάσεις μεταγενέστερα της ημερομηνίας εκδόσεως της αποφάσεως αυτής.

Επί του παραδεκτού

50 Με τις παρατηρήσεις του, το ΓΣΜ προβάλλει, κυρίως, ένσταση απαραδέκτου των ερωτημάτων αυτών.

51 Κατά το ΓΣΜ, τα ερωτήματα αυτά στηρίζονται στην αντίληψη ότι «τα κρίσιμα πραγματικά περιστατικά και οι κρίσιμες περιστάσεις» που πρέπει να ληφθούν υπόψη διαφέρουν λόγω του χρόνου που παρήλθε μεταξύ της αποφάσεως του ΓΣΜ και εκείνης του δικαστηρίου που εκδίκασε προσφυγή κατά της πρώτης αποφάσεως. Ωστόσο, από την απόφαση περί παραπομπής ουδόλως προκύπτει ότι όντως έλαβε χώρα τέτοια μεταβολή. Κατά συνέπεια, τα ερωτήματα αυτά είναι αμιγώς θεωρητικά ή υποθετικά και, επομένως, απαράδεκτα.

52 Εν προκειμένω, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, στο πλαίσιο της συνεργασίας μεταξύ του Δικαστηρίου και των εθνικών δικαστηρίων την οποία έχει θεσμοθετήσει το άρθρο 234 ΕΚ, μόνο στον εθνικό δικαστή, ο οποίος εκδικάζει τη διαφορά και πρέπει να αναλάβει την ευθύνη της δικαστικής αποφάσεως που πρόκειται να εκδοθεί, απόκειται να εκτιμήσει, με γνώμονα τις ιδιαιτερότητες της υποθέσεως, τόσο την ανάγκη μιας προδικαστικής αποφάσεως για να είναι σε θέση να εκδώσει την απόφασή του όσο και τη λυσιτέλεια των ερωτημάτων που θέτει στο Δικαστήριο. Ωστόσο, το Δικαστήριο δεν δύναται να αποφανθεί επί προδικαστικού ερωτήματος εθνικού δικαστηρίου όταν είναι πρόδηλον, μεταξύ άλλων, ότι η ερμηνεία του κοινοτικού δικαίου την οποία ζητεί το δικαστήριο αυτό δεν έχει σχέση με πραγματική διαφορά ή με το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης ή όταν το πρόβλημα είναι υποθετικό (βλ., στο ίδιο πνεύμα, την απόφαση της 25ης Οκτωβρίου 2005, C-350/03, Schulte, Συλλογή 2005, σ. I-9215, σκέψη 43 και παρατιθέμενη νομολογία).

53 Τούτο δεν συμβαίνει με τα υπό εξέταση ερωτήματα. Συγκεκριμένα, το αιτούν δικαστήριο, το οποίο καλείται να αποφανθεί επί προσφυγής κατά αποφάσεως της αρμόδιας αρχής, εκθέτει ότι είναι δυνατόν, στις περιστάσεις της υποθέσεως της κύριας δίκης, η εθνική ρύθμιση να το εμποδίσει να λάβει υπόψη όλα τα κρίσιμα πραγματικά περιστατικά και όλες τις κρίσιμες περιστάσεις. Αφήνει να νοηθεί ότι κατά την εξέταση της αιτήσεως καταχωρίσεως τέτοιο κρίσιμο πραγματικό περιστατικό μπορεί να είναι το ότι για ορισμένα προϊόντα που αφορά η αίτηση αυτή δεν συντρέχει λόγος απαραδέκτου της καταχωρίσεως, ενώ τέτοιος λόγος συντρέχει γι' άλλα.

54 Υπό τις συνθήκες αυτές, προκύπτει ότι το δεύτερο ερώτημα και το πρώτο σκέλος του τρίτου ερωτήματος δεν είναι θεωρητικά ή υποθετικά, οπότε είναι παραδεκτά.

Παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου

55 Το ΓΣΜ υποστηρίζει ότι το άρθρο 3 της οδηγίας δεν μπορεί να χρησιμεύσει για να δοθεί απάντηση στο δεύτερο ερώτημα

56 Στηριζόμενη στην προαναφερθείσα απόφαση Koninklijke KPN Nederland, καθώς και στο άρθρο 3, παράγραφος 3, δεύτερη περίοδος, της οδηγίας, η Γερμανική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι εμπίπτει στην αρμοδιότητα των κρατών μελών το ζήτημα του περιορισμού του συνυπολογισμού πραγματικών περιστατικών και περιστάσεων που δημιουργήθηκαν ή αποκαλύφθηκαν μόνο μετά την απόφαση της αρμόδιας αρχής σχετικά με την αίτηση καταχωρίσεως ενός σήματος.

57 Η Επιτροπή συμμερίζεται την άποψη αυτή και προσθέτει ότι πρέπει να συνάδουν με τις αρχές της ισοδυναμίας και της αποτελεσματικότητας οι κανόνες εθνικού δικαίου οι οποίοι εμποδίζουν ένα δικαστή να κηρύξει παράνομη μια απόφαση της αρμόδιας αρχής βάσει πραγματικών περιστατικών και περιστάσεων μεταγενέστερων της αποφάσεως αυτής.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

58 Το Δικαστήριο έχει ήδη κρίνει, αφενός, ότι η αρμόδια αρχή δύναται να λάβει υπόψη όλα τα κρίσιμα πραγματικά περιστατικά και όλες τις κρίσιμες περιστάσεις πριν λάβει οριστική απόφαση επί αιτήσεως καταχωρίσεως ενός σήματος και, αφετέρου, ότι και το δικαστήριο που εκδικάζει προσφυγή κατά μιας τέτοιας αποφάσεως δύναται να λάβει υπόψη όλα τα κρίσιμα πραγματικά περιστατικά και όλες τις κρίσιμες περιστάσεις εντός των ορίων της ασκήσεως των αρμοδιοτήτων του όπως αυτά ορίζονται από την εφαρμοστέα εθνική ρύθμιση (βλ., στο ίδιο πνεύμα, την προαναφερθείσα απόφαση Koninklijke KPN Nederland, σκέψη 36).

59 Σε τέτοιες διαφορές, όπως σωστά σημειώνει η Επιτροπή, ο εθνικός δικαστής καλείται να ελέγξει τη νομιμότητα συγκεκριμένης αποφάσεως της αρμόδιας αρχής. Πάντως, η απόφαση αυτή ελήφθη μόνο με γνώμονα πραγματικά περιστατικά και περιστάσεις που η αρχή αυτή μπορούσε να γνωρίζει όταν έλαβε την απόφασή της.

60 Επομένως, συνάγεται ότι μια εθνική έννομη τάξη δύναται να εμποδίσει το δικαστήριο που εκδικάζει προσφυγή κατά αποφάσεως της αρμόδιας αρχής να λάβει υπόψη μεταγενέστερα της αποφάσεως αυτής πραγματικά περιστατικά και περιστάσεις για να αξιολογήσει τη νομιμότητά της.

61 Κατόπιν των ανωτέρω, στο δεύτερο ερώτημα και στο πρώτο σκέλος του τρίτου ερωτήματος πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η οδηγία πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι δεν αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση η οποία εμποδίζει το δικαστήριο, που εκδικάζει προσφυγή κατά αποφάσεως της αρμόδιας αρχής, να λάβει υπόψη πραγματικά περιστατικά και περιστάσεις μεταγενέστερα της ημερομηνίας εκδόσεως της αποφάσεως αυτής.

Επί των δικαστικών εξόδων

62 Δεδομένου ότι η διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δεύτερο τμήμα) αποφαίνεται:

Η πρώτη οδηγία 89/104/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1988, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί σημάτων, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια:

— **ότι η αρμόδια αρχή, όταν αρνείται την καταχώριση ενός σήματος, οφείλει να παραθέσει στην απόφασή της το συμπέρασμά της για κάθε ένα από τα προϊόντα και κάθε μία από τις υπηρεσίες που αφορά η αίτηση καταχωρίσεως, ανεξάρτητα από τον τρόπο που διατυπώθηκε η αίτηση αυτή. Ωστόσο, όταν ο ίδιος λόγος απαραδέκτου της καταχωρίσεως αντιτάσσεται για μια κατηγορία ή ομάδα προϊόντων ή υπηρεσιών, η αρμόδια αρχή δύναται να περιοριστεί σε συνολική αιτιολογία για όλα τα σχετικά προϊόντα ή όλες τις σχετικές υπηρεσίες·**

— **ότι δεν αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση η οποία εμποδίζει το δικαστήριο, που εκδικάζει προσφυγή κατά αποφάσεως της αρμόδιας αρχής, να αποφανθεί επί του διακριτικού χαρακτήρα του σήματος χωριστά για κάθε ένα από τα προϊόντα και κάθε μία από τις υπηρεσίες που αφορά η αίτηση καταχωρίσεως, όταν ούτε η απόφαση ούτε η αίτηση αυτή αναφέρονται σε κατηγορίες προϊόντων ή υπηρεσιών ή χωριστά σε προϊόντα ή υπηρεσίες·**

— **ότι δεν αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση η οποία εμποδίζει το δικαστήριο, που εκδικάζει προσφυγή κατά αποφάσεως της αρμόδιας αρχής, να λάβει υπόψη πραγματικά περιστατικά και περιστάσεις μεταγενέστερα της ημερομηνίας εκδόσεως της αποφάσεως αυτής.**

(υπογραφές)